

Lenguas blauas e l'offensiva da Tumasch Planta

Fundaziun da l'Associaziun per ün'agricultura adequata a la creatüra

Da Martina Fontana/anr

Ils adversaris da la vaccinaziun da la malatia da la lingua blava van ill'offensiva: Tumasch Planta da Scuol presidescha daspö cuort l'Associaziun per ün'agricultura adequata a la creatüra.

Il paur da Scuol, Tumasch Planta, ha scrit istorgia d'ürant l'on passà cun sia decisiun da nu vulair laschar vaccinar sia bescha. Sco unic paur grischun s'ha el dostà cunter la vaccinaziun ed ha eir sco unic paur stuvü trar las consequenzas da seis agir. D'ürant ün'acziun da not ha il veterinari chantunal rolf Hanimann, tut giò d'alp tuot la scossa da Planta e tilla ha missa in quarantena. Las bes-chas sun gnüdas vaccinadas e d'utuon darcheu gnüdas restituidas a lur possessur. Uossa han Planta ed ils adversaris da la vaccinaziun cunter la malatia da la lingua blava reagi: Els han fundà l'associaziun surnomnada. „Noss'associaziun ha il böt da proteger nos manster, dad intermediar e da proteger noss bains culturals“, declera Tumasch Planta l'intent da la nouv'associaziun.

La lavur cumainza uossa

L'obligatori da la vaccinaziun cunter la malatia da la lingua blava exista amo adüna. Sco chi para daja quist on però excepziuns: Scha'l paur es bun da motivar perche ch'el nu vul laschar vaccinar seis muvel cunter la malatia – daja tenor las explicaziuns dal veterinari chantunal la pussibilità d'excluder muvel da la vaccinaziun. Per Tumasch Planta e tschels commembers da l'Associaziun per ün'agricultura adequata a la creatüra es quella „clausla“ però üna provocaziun: „Quia dependa simplamaing dal möd dad argumentar e da la buna vöglija dal veterinari chantunal“, disch el. Cha da savair cha mincha veterinari chantunal possa far culs paur be quai ch'el vöglija, saja bain inacceptabel, intuna'l. Ün'ulteriura provocaziun es per l'associaziun il termin d'annunzcha per paur chi nu vöglian laschar vaccinar lur bes-chas. Sco cha Planta ha declerà haja l'uffizi pertoc federal trat a l'inlunga il termin da decider in quel connex plüssas voutas cun l'argumentaziun ch'els vöglian decider pür cur cha'ls pajais vaschins decidan. „Quels han però fingià lönch decis“, argumentescha'l ed agiundscha cha la decisiun da Berna saja gnüda spostada uossa definitivamaing süls 19 schner. „Als 12 favrer scada però fingià il termin d'annunzcha per quels paur chi nu vöglian laschar vaccinar lur bes-chas“, disch Sandra Roner, commembra da fundaziun da l'Associaziun per ün'agricultura adequata a la creatüra ed agiundscha: „Quai lura tanter la decisiun ed il termin d'annunzcha be circa trais eivnas!“ Cha fin al di d'hoz nu's haja però gnanca amo survgni ils formulars per s'annunzchar; ne per posta ne sün la pagina d'internet da l'uffizi chantunal pertoc. „Forsa as voula aposta trar a l'inlunga il scumpart dals formulars per evitar cha blers paur s'annunzchan“, agiundscha la trond sü las spadlas. L'infuormaziun da l'Uffizi chantunal es tenor ella perquai brichafat transparenta.

„Nus ans dostain eir in avegnir“

„Noss'associaziun es ün uffantin be nat. `L'es amo pitschen e flaivel e perquai nun es nos böt dad avoir fingià uossa millis da commembers“, declera Planta. Cha'l böt principal saja quel da prestar buna lavur e dad avoir in cumünanza la forza da ragiundscher ils böts. Sco ch'el ha tradi d'ürant l'inscunter organisà pels mezs da massa, saja uossa cuntschaint il prüm termin per as dostar insembel: „Als duos favrer es previs al Plantahof a Landquart ün inscunter dals adversaris da la vaccinaziun da la malatia da la lingua blava“, declera'l. Ch'in quell'occasiun gnian fats referats e muossà il film „Heute Rinder morgen Kinder“. A la dumonda co ch'el s'vess decida a regard la vaccinaziun cumainza'l a rier e disch: „Per mai esa clerischem ch'eu nu lascharà neir quist on vaccinar mia bescha.“ Cha las schanzas per ragiundscher quista vouta il böt sun plü grondas co l'on passà demuossa la retschercha cha'l Radio Rumantsch ha fat cul veterinari chantunal Rolf Hanimann: Tenor quella nun ha il veterinari nöglija cunter la fundaziun da l'associaziun. Ch'ultra da quai nun haja'l argumaints per dir da na a Planta sch'el as decida eir quist on da nu vulair vaccinar sia scossa.

118 lingias

Legendas:

Foto 1: Tumasch Planta e Sandra Roner han preschantà in lündeschdi ils böts da la nouv's-chaffida Associaziun per ün'agricultura adequata a la creatüra.

Foto 2: La bescha da Tumasch Planta da Scuol sta tenor seis avis plü bain sainza gnir vaccinada cunter la malatia da la lingua blaua.

TEXT per FRONT

Lenguas blauas e persunas chi's dostan

(anr/mfo) Tumasch Planta, paur da Scuol, es d'vantà cuntschaint l'on passà causa ch'el nun ha vaccinà sia bescha cunter la malatia da las linguas blauas. Davo bleras discussiuns va'l cun sia nouv'associaziun ill'offensiva. „Noss'associaziun ha il böt da proteger nhos manster, dad intermediar e da proteger noss bains culturals“, declera Tumasch Planta l'intent da la s-chaffida da la nouv'associaziun. L'obligatori da la vaccinaziun cunter la malatia da la lingua blaua exista amo adüna. Sco chi guard'oura daja quist on però excepziuns: Scha'l paur es bun da motivar il perche ch'el nu vöglija laschar vaccinar seis muvel cunter la malatia – daja tuot tenor il güdicat dal veterinari chantunal, la pussibilità da far excepziuns. Per Tumasch Planta es quella „clausla“ però üna provocaziun.

22 lingias front

Total 140 lingias text

10.01.10
Mfo